

Verlag workshop 'Geotechniek in Contracten'

Op 13 september hielden Geo-Impuls werkgroepen 1, 3 en 5 een gezamenlijke workshop over geotechniek in contracten. Aanleiding was om samen met het netwerk te zoeken naar manieren om geotechnische risico's goed onder te brengen in contracten.

Verslaggever: Armand van Wijck

De grote variatie in de Nederlandse ondergrond neemt geotechnische risico's met zich mee. Risico's die beheerst moeten worden. Dagvoorzitter William Van Niekerk (voorzitter KIVI NIRIA afdeling geotechniek) stelt: "We kunnen geotechnische risico's verkleinen door risicomangement toe te passen, een betere informatievoorziening over de bodem te hebben en bestaande ervaringen en kennis te delen. Geotechnisch adviseurs en contractdeskundigen kunnen ook hieraan bijdragen. Heldere afspraken maken, daar gaat het dan om, maar dat is veruit nog het moeilijkste. Een proces beheersen gaat om inhoud, verkenning en uiteindelijk een besluit nemen bij het verdelen van de geotechnische risico's."

Tijdens de workshop vond een discussieronde plaats waarin contractmanagers en contractdeskundigen, samen met geotechnici, hun licht lieten schijnen op drie stellingen.

"Geotechnische risico's zijn te groot om in contracten te verdelen en zijn daarom altijd een gezamenlijk risico."

De kwaliteit van de informatie die je hebt is bepalend om te kunnen zeggen of een risico groot is of niet. Als je voldoende informatie hebt of het risico dusdanig klein is, zou je het risico wel kunnen verdelen en dus wordt het dan geen gezamenlijk risico. Sommige deelnemers stellen dat er niet eens gezamenlijke risico's bestaan en zijn het vanuit dat oogpunt dus niet eens met de stelling.

Een andere deelnemer stelt dat risico's die dusdanig groot zijn en waar je vooraf geen goede schatting over kunt maken (het gebeurt wel of niet), niet bij één partij kunt neerleggen. Als een risico echt heel groot is, moeten daarover gemeenschappelijke afspraken gemaakt worden. Volgens een andere deelnemer hangt het af van het gevolg van het risico. Bij een kleine kans met een groot gevolg moet je ook afvragen of je dat bijvoorbeeld bij een aannemer moet neerleggen.

Er werd ook gesproken over allianties in de geotechniek; of dat haalbaar is of niet. De meeste deelnemers spreken over een gedeeltelijke alliantie, een gehele alliantie alleen voor de geotechniek gaat ze te ver. Opvallend is dat aan de voorkant de meeste geotechnici tegen zijn maar juristen zijn juist voor. Er werd ook als voorbeeld de Betuweroute genoemd; daar vielen de grote risico's binnen de alliantie. Er was daarnaast bij de Betuweroute een 'incentive' voor de aannemer: als een risico niet optreedt tijdens de bouw, krijgt de aannemer een bonus.

Wederom kwam bij de contractvorm de hoeveelheid informatie ter sprake. Een deelnemer merkte op dat geen grondonderzoek uitvoeren, een goede reden is om een alliantie te starten. Maar moet geotechniek leidend zijn voor het bepalen van de contractkeuze? Idealiter wel, maar de aanwezigen zijn zich er ook van bewust dat het in de praktijk vaak een meer beleidsmatige keuze is wat voor soort contract er wordt opgesteld, "Zo zit de werkelijkheid nou eenmaal in elkaar."

De levering van (geïnterpreteerde) geotechnische informatie is tijdens de aanbestedingsfase contractueel niet mogelijk (bindend of informatief) conform UAV-GC.

Bij het interpreteren van geotechnische informatie moet je altijd een marge aanhouden. Belangrijke aspecten daarbij zijn de juistheid en compleetheid van de informatie. Compleetheid blijft een moeilijk punt waar werkgroep 3 van Geo-Impuls wat aan wil gaan doen, door te definiëren wat voor soort grondonderzoek je moet uitvoeren bij welk type projecten.

Wat ook duidelijk naar voren kwam is dat het achterhouden van informatie niet zo slim is. Daarbij hoort ook het achterhouden van informatie die wordt bestempeld als 'niet relevant'. Want wat is er niet relevant dan? Een rapportage gebaseerd op pure feiten kun je en moet je altijd geven. Over geïnterpreteerde data ontstond een discussie: 'wat is de juistheid van geïnterpreteerde data?' Daarbij val je dan weer terug op de onzekerheid van de geotechniek: geef twee geotechnische adviseurs een vraag en je krijgt twee verschillende antwoorden. 'En wat is de marge bij geïnterpreteerde data?' Dat is lastig vast te stellen; het hangt af van welk onderzoeksbureau je hiervoor aanneemt, wat voor opdracht zij precies van je krijgen en onder wat voor budget zij dat moeten doen. Er kwam in dit verband nog een opmerking van een aantal deelnemers om te kijken naar de FIDIC, een leidraad voor contracten die in het buitenland gebruikt wordt.

De Risicoverdeling Geotechniek is een goede tool om geotechnische risico's te verdelen

Wat uit de discussie duidelijk naar voren kwam is dat overleg over de RV-G volledig ontbreekt; het wordt nogal eenzijdig opgelegd.

Er zou in de RV-G ook meer aandacht besteedt moeten worden aan de vergelijkbaarheid van de inschrijvingen. Het is wel zo dat het makkelijker disputen oplost. Er moet voor worden gewaakt dat een opdrachtnemer niet een bepaalde kant op wordt geduwd en dat de RV-G geen schijnzekerheid creëert; dat je het idee wekt iets te weten wat je eigenlijk niet weet. Eigenlijk hebben we meer aan goed doordachte, kwalitatieve informatie vooraf en tijd voor het bekijken van die informatie. Deze informatie kan worden gebruikt om een RV-G worden opgesteld. Daardoor werd Geo-Impuls werkgroep 3 als erg waardevol beschouwd.

Hoe nu verder?

Uit de discussieronde kwam naar voren dat contractdeskundigen twijfelen of de RV-G Richtlijn CUR-105 te combineren valt met de UAV-gc. Uit deze juridische controle zal naar voren komen of beide contractdocumenten kunnen worden gecombineerd, of dat een aanpassing van de CUR-richtlijn noodzakelijk is.

Verder kwam naar voren dat feitelijke informatie verstrekken geen problemen oplevert, maar dat geïnterpreteerde informatie - waaronder adviezen - moet voldoen aan de criteria 'juistheid' en 'completeheid'. Professionele geotechnisch adviseurs dienen daarom de geïnterpreteerde data op te stellen. Kijk bijvoorbeeld naar het constructeursvak, waar sinds kort de professionaliteit is geborgd door register-constructeurs en ontwerpers. De vraag is nu of voor geotechnisch adviseurs eenzelfde ontwikkeling kan plaats vinden.

De 'juistheid' en 'completeheid' van informatie is ook te realiseren door per type project een minimum aan eisen te stellen aan het benodigde grondonderzoek. Dit wordt verder uitgewerkt in een richtlijn.